

שומרי משמרת הקודש

גיליון
קל"ט

מנחם אב תשפ"ו

גיליון חודשי לחיזוק והתעוררות בענייני 'מורא מקדש' ותפילה - ישיבת טל תורה

מלב אל לב

התבוננות לאור התקופה

חבר יקר!
שלום וברכה

בימים אלה מתחילים אנו בסייעתא דשמיא בספר האחרון מחמשה חומשי תורה - ספר דברים.

ספר דברים כידוע הוא דברי משה רבינו ע"ה בטרם הסתלקותו מן העולם. הדרשה הארוכה ביותר שנאמרה אי פעם. כשלים ושבעה ימים, בתחילתם נאמרו דברי מוסר ותוכחה לעם ישראל על חטאים שונים שעשו במשך ארבעים שנה במדבר.

אולם בטרם משה רבינו מתחיל לומר את דבריו, מקדים משה בפסוקים אלה: 'ה' אֱלֹהֵיכֶם הִרְבֵּה אֲתֶכֶם וְהִנֵּכֶם הַיּוֹם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב'. רשי' מבאר שאין הכוונה להיבוי ככוכבים כי לא היו רבים כ"כ, אלא משולים ככוכבים במעלתם, ומוסיף משה רבינו בברכה 'ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יִסֵּף עֲלֵיכֶם כֶּכֶם אֵלֶּף פְּעָמִים וַיְבָרֶךְ אֲתֶכֶם כְּאִשֶּׁר דִּבֶּר לָכֶם. רק לאחר אמירה זו מתחיל משה רבינו בדברי מוסר הנוקבים כל חזרי-בטן - 'אִכָּה אֲשָׁא לְבַדִּי טְרִיחֶכֶם וּמִשְׁאָכֶם וַיְרִיבְכֶם', וכך בהמשך הפרשה ובפרשיות הבאות.

ישנם המטיפים מוסר באופן נוקשה ביותר, ראה כמה גרועים מעשיך. מה גדול חטאיך ופשעיך. כמה רחוק הנך כיום מתורה ומצוות מהקב"ה וכו' וכו'.

משה רבינו מלמד אותנו דרך אחרת. כאשר נישגים לומר מוסר לזולת וברצונו להשיבו אל הדרך הנכונה והישרה, עלינו להקדים לומר את מעלותיו. כמה גדול ערכך בעיני הש"ת. אם כן מה לך להתעסק בדברים בטלים שפלים ונבזים, הלא שווייך ומעלתך גבוהה הרבה מכל אלה, זו היא הדרך לרומם את בני ישראל לחזקם לקיום תורה ומצוות לקדשם בקדושת המצוות ולהרחיקם מהרע. רק לאחר שאמר משה רבינו לישראל שמשולים במעלתם ככוכבים ובכירם שיתוספו עליהם כמונים וכו', כעת נישג להוכיח אותם ולייסרם על רוע מעלליהם, כדי להשיבם ולהחזירם אל דרך הטובה והישרה.

בהמשך דבריו לצד דברי התוכחה והמוסר, מרומם אותנו משה רבינו לעולמות גבוהים ונעלים, מורה לנו את הדרך לאהבה ה', ליראת ה', לדבקות בה', לחיזוק בתורה ומצוות, מודריך את ישראל ומראה להם כי שמירת תורה ומצוות תביא להם רק טוב בעולם הזה ובעולם הבא, ולהיפך, ההעדר וההתרחקות מקיום תורה ומצוות תגרום להיפך רח"ל. מהנהגה זו למדים אנו יסוד עצום, לאחר שמוכיחים את האדם על מעשיו השליליים, לא די במה שנראה לו עד כמה גרועים מעשיו וכמה לא טוב עשה, היות וגם אם יקבל את הדברים ומענה יחדל וימנע מעשות זאת שוב, מכל מקום יצר הרע וחיילותיו מנסים להתגבר ולהתחדש עליו, מתוך כך עלול הוא לשוב למעשיו הראשונים תוך זמן קצר. העצה לכן, לרומם את האדם ולהכניסו למקומות נשגבים ונעלים יותר, להורות ולהראות לו דרך חדשה ומאירה, היכן ואיך לעבוד במסלול טוב יותר, להכניס בקרבנו טעם חדש בדרך התורה והיראה, להטעים אותו במתיקות נועם צוף תורה ומצוות ועבודת ה', על אף שמלחמת היצר אינה בטילה, אך כעת יש ביד האדם את הכוחות הרצויים להילחם בו ולהכניעו, הוא נמצא במקומות טובים ונעלים יותר.

ניקח את הדברים לענייננו, לדברים העומדים ברומם של עולם ובני אדם מזלזלים בהם וצורכים חיזוק תמידי, לתחום התפילה בכללות ושמירת כבודה וקדושתה מכל דבר חוליך.

ראשית, עלינו להתבונן מה גדול הערך של אדם מישראל ובו נשמה קדושה חלק אלוך ממעל, וכי ראוי לאדם נכבד ויקר זה לזלזל חלילה בדבר יקר ערך כזה של תפילה, כשמכיר מתבונן מעט בנקודה זו, הלא דואי ייסר את עצמו, כיצד שגיתי ולא שמתי על לבי לדבר קדוש ונכבד זה, מעתה יתבונן במחשבתו עוד, מה טוב ומה נעים ומה יקר חסד הבורא שניתנה הזכות לבן תמותה לשאת תפילה אל הש"ת, הלא כך מבאר משה רבינו בפר' ואתחנן במעלתם הגדולה של ישראל, 'כִּי מִי גוֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לֹא אֱלֹהִים קְרִיבִים אֵלָיו כֹּה אֶלְקִינוּ בְּכָל קְרָאנוּ אֵלָיו'. דא עקא, שהיצר עושה ככל יכולתו להשיכיח את הדברים מהלב, מרפה ומקשה את עינינו מלהביט במבט הנכון אל התפילה, על כן מוטלת עלינו חובה לחזור ולשנן את הדברים שוב ושוב.

דברי המוסר ותוכחותיו של משה רבינו לרומם ולהעלות את ישראל אל רום המדרגות ידידיו אותנו לקיים תורה ומצוות ולחוש טעם טוב בעבודת ה' בשמחה, היינו דברי החיזוק לקרב את ביאת גואלנו ולהשיב את העבודה בבניין בית המקדש במהרה בימינו.

עלה והצלח

מאחל בכל לב
ידידך ומוקירך

דברים אחדים

ושם נעבדך ביראה

עם כל זאת עלינו לבדוק, האם גם סדר משמעת ישיבתי תואם את התנהגותך. לצד כל השיפור שאתה מגלה ב'ה', עדיין עליך להוכיח שביכולתך להשתלב ולעמוד בכללי ישיבה על כל דרישותיה הקפדניים ועל כל המשתמע מכך.

עבור כך אני מציע, בטרם נחליט לקבל אותך בשערי ישיבתנו באופן קבוע, עליך להוכיח כיצד אתה מתנהג בתחום זה, במשך התקופה הבאה, היכנס נא אל כל מקום לימוד או ישיבה שתבחר, השתדל לעשות את מירב יכולתך להנהיג עצמך בהתאם לכללי המקום, בתקופה זו נעקוב ונבדוק אם ההתנהגות נאותה, לאחר שניווכח כי באמת השתנית גם במידה זו לטובה, נקבל אותך בזרועות פתוחות ובשמחה לשערי הישיבה הק'.

הקב"ה ברוב רחמי וחסדיו הכניסנו לארץ ישראל, ונבנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עונותינו. ברבות השנים מפני חטאינו גִּלְנֵנו מֵאַרְצֵנוּ, וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אֲדָמָתָנוּ. חרב מקדשנו, מקדש ראשון חרב על ג' עבירות חמורות, לאחר שבעים שנה שבו ישראל מגלותם ובנו את בית המקדש השני, שנאת חנם החריבה את מקדשנו, זה קרוב לאלפיים שנה יום יום מצפים אנו לגאולתנו השלימה ולבניין בית מקדשנו, בתפילות רבות נושאים אנו עינינו למרום שהקב"ה יבנה לנו בית המקדש ונקריב לפניו קרנות חובותינו, אחת התפילות שחוזרים אנו עליה לאחר כל תפילת שמו"ע 'שִׁבְעָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וכו', וְשֵׁם נַעֲבֹדְךָ בִּירְאָה', בנוסח זה מסתיימת גם התפילה המרטיטה כל לב, התחינה המוקדשת למועדי השנה - 'וְתִקְרַב לִפְנֵיךָ עֲתִידָתָנוּ כְּעוֹלָה וְקָרְבָן, אֲנָּה רַחוּם, בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, הִשֵּׁב שְׂכִינְתְּךָ לְצִיּוֹן עֵירךָ וְסֹדֶר הָעֲבוּדָה לִירֻשָּׁלַיִם, וְתִקְחֵנָּה עֵינֵינוּ בְּשֹׁבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים, וְשֵׁם נַעֲבֹדְךָ בִּירְאָה וכו', במילים אלה, מלבד התחינה והבקשה, מנותח כאן הבטחה, אבינו מלכנו אנו בנה לנו בית הבחירה והשב סדר העבודה, אנו מצדנו מבטיחים כי נקיים את עבודת המקדש כראוי - 'וְשֵׁם נַעֲבֹדְךָ בִּירְאָה'.

אולם כדי להוכיח זאת כי כשירים וראויים אנו לכן, עלינו להוכיח זאת כפי יכולתנו בבתי מקדש מעט השרויים עמנו כיום, עד כמה מקיימים אנו זאת בפועל בעת התפילות יום יום, העומדות במקום הקרבות, האם מכבדים ועובדים אנו את הש"ת 'בִּירְאָה', כראוי וכיאות לבית מקדש מעט ואיננו מפגלים חלילה הקרבות בשיחה זוהר ובטילה, הלא ידענו עד כמה מוטלת עלינו חובת שמירה יתירה בכבוד, ביראה ובפחד, בבואנו להיכנס לעזרה, לראות כהנים בעבודתם, לויים בשירם ובזמרם וישראל במעמדם, לעת עתה כאשר אנו מצפים ומייחלים לבית המקדש בבנינו, נקיים שמירת קדושת המקדש ביראה בבית מקדש מעט, ניהיה היטב בקדושת התפילה, נעבד אותו בִּירְאָה כיום הזה, עד שיוחזקו אותנו ונקיים במהרה בימינו - 'וְשֵׁם נַעֲבֹדְךָ בִּירְאָה'.

מהיותו ילד, הטיל לייבל וואלף משימה לא פשוטה על מוריו ומחנכיו, לייבל וואלף ילד נבון וכשרוני אך היה ילד לא קל בלשון המעטה, יש הטוענים בעיקשות כי כשרונותיו גרמו לו עוד יותר למרדנות והמראה כנגד סדרי הניהול והמערכת, הוא ניצל את כשרונותיו לרעה, תהיה הסיבה אשר תהיה, מוריו ומחנכיו אכלו מרורים וסבלו סבל רב מהתנהגותו הנפשעת.

לאחר שהעביר את שנותיו בתלמוד תורה, התריעו בו כי אם לא יתנהג בהתנהגות נאותה כראוי לבן ישיבה, עלול הוא להימצא מהר מושלך לרחוב, נראה כי הדברים הנוקשים הרתינו אותו והיה נראה כי עשה השתדלות די יפה וטובה, במשך תקופה התנהג לייבל וואלף כראוי ואף הגיע להישגים יפים, הלא אמרנו כי בעל כשרון היה, הסתבר לעין כל כי צועד הוא על דרך המלך והשליך את העבר הגרוע מאחוריו גבו.

אולם לאחר זמן, שוב חזרו המעשים הנבזים, לייבל וואלף חזר לסורו, מעשיו הרעים שבו ואף התגברו, התחצף בעזות לרבני הישיבה, פגע והזיק לחבריו, הזהירו אותו והתרו בו שיחזור בו וישנה את דרכיו, ההתנאות התמידיהם הועילו לזמן קצר בלבד עד שחזר שוב לדרכו הסוררת, המצב הפך בלבתי נסבל, עד שלילב וואלף קיבל את ההודעה הסופית והתחרצת כי מעתה אין מקומו בישיבה לצמיתות, ללא אפשרות ערעור.

לייבל וואלף התגלגל ממקום למקום, חיו הפכו למרים וקשים, ניסה להשתלב במקומות אלה וכאלה אך ללא הצלחה, טיפש הוא לא היה, הבין היטב שמעשיו גרמו לו, החליט כי עלינו לשנות את דרכיו ולצעוד בדרך ישרה, זה המפלט היחיד שנותר לו, שלא יתרכס ח'ו' לחלוטין.

אומר ועושה, הגיש בקשה להתקבל מחדש, הבטיח את מלוא ההבטחות כי מעתה הוא אדם אחר, הוא זנח ונטש את מעשיו הישנים, התחייב כי רבני הישיבה ירוו ממנו נחת, הוא יוכיח לכולם כי המיד את דרכו הקלוקלת והשתנה לטובה.

ראש הישיבה קיבל את הדברים - ראה לייבל וואלף אני רוחש בך אמון, אתן לך את הסיכוי לפתוח דף חדש, אך מבקש אני במסותא ממך בהפצרות ובתחנונים, אנו אל תנסה אותנו שוב, לא שווה ולא כדאי לך לשוב על דרכיך העקלקלות והפסולות, ההשלכות עלולות להיות הפעם חמורות בהרבה ממה שהכרת בעבר, שים את הדברים לנגד עיניך כי איש נבון ומשכיל אתה, לייבל וואלף הרגיע שאין מה לחשוש והבטיח שוב כי קלט היטב את הדברים והכל יתנהל למישרין.

לייבל וואלף הוכיח את עצמו והביא תוצאות טובות, ניכר עליו כי אכן סוף סוף שינה את טעמו לטובה, אולם לאחר תקופה שוב נבטו והתגלו בו ניצני הסרת עול וסדרי משמעת, בתחילה חשבו קטנים ובהמשך אף בגדולתם גרועים יותר, לאחר שהותרה פעמים אין ספור שלא יסתכן בצרות, לייבל וואלף נשאר בשלו בקשיות עורף עד שהושלך שוב מחוץ לכותלי הישיבה, ניסה כך וכך אך מאומה לא עזר, 'הלא התרענו בך פעמים רבות, כעת מאחור מדי' - פסקו נחרצות.

שנים עברו, לייבל וואלף התבגר בשכלו והבין כי לא יתכן להמשיך במצב ביש שכזה, הוא החליט להיעזר במורי דרך שיורו לו בדיקו את הדרך הראויה לצאת מהבוץ, מאותם פיתולים וסיבוכים שהיה מונח בהם עד כה, לאחר שהרגיש כי הקו החדש חרוט וחזרו בלבו, הפעם הוא נתפך לאיש אחר, הרגיש כי הגיעה השעה ויש לנסות להתקבל שוב במקום לימוד מסודר וקבוע, הגיע הזמן שלא יזדקק לחסדי זרים ולגלות ממקום למקום, לייבל וואלף הגיש בקשה להתקבל במקום חדש, הוא הסביר כי מעת שנות תעלוליו עברו שנים, הוא התבגר ושכלו התגבר, לעת הזאת אפשר לומר בבירור כי הוא משהו אחר לגמרי.

- לייבל וואלף יקרה! אמנם נכון כפי שבישרנו עליך, השנים האחרונות והלך הבוגר נתנו את אותותיהן, ההצקות לזולת פסקו, ההתנהגות החצופה והגסה הוחלפה לצורה מנומסת בדרך ארץ כיאה לבן תורה, אכן כעת ניתן לקבוע שהמצב הטוב הפך להיות בר קיימא אצלך, כה יעזור לך ה' גם בהמשך, אולם

חזקו ויאמץ לכם ככח

האצרכת

גיליון זה יוצא לאור במטרה לחזק את קדושת התפילה ולא להיפך ח"ו, ע"כ בבקשה ממך נא לא לקרוא בו בשעת התפילה

**רננו
צדיקים**

עבודת התפילה בצל
צדיקי הדורות זי"ע

דברי חיזוק ואמרות טהורות מעוררות לב ונפש בענייני תפילה וביאורי תפילה, מאת

אבדק"ק הומנא, קליינווארדיין, חוסט

 ליוםא דהילולא - ז' מנחם אב - תר"ע

הקב"ה מצרף ההשתוקקות לעבודה בדביקות, כאילו עשה בפועל

יש מי שבלב ונפש חפיצה היה משתוקק להתפלל בכוונה ובדביקות כפי המבואר בשו"ע (או"ח סי' צ"ח) הדציקים וחסידים הראשונים היו מתפללים עד שהגיעו להתפשטות הגשמייות ובדביקות שהיו קרובים למדרגת הגנואה והיו אז אשר לא יבער לבו בקרבן ושיזכה ע"פ פעם אחת כל ימי חייו לשפוך נשמה לפני בורא כל עולמים ית' ש בבחינה זו, אבל הוא מן הנמנע מחמת שפלות נפשו שא"ז זה להכיל עבודה גבוה כזו ועו"ז נבחר לבו בקרבן ומצטער ע"ז... והשי"ת בוחן כל עשתנות ויודע רזי עולם ותעלומות לב סתני כל חי צופה ומביט שברון לבו על שהוא מנוע מלעבוד עבודתו ומעלה עליו כאילו עשה, ודבר זה הוא יותר חשוב לפני ית' ש מאילו עשה העבודה בפועל, כדאר ל גדולים שפלי רוח לפני השי"ת יותר מכל הקרבנות.

פ"ת פקודי, פסוקי ויציאו את המשכן

פר' פקודי, בפסוק ויביאו את המשכן

באמת כבר הקשו המחקרים בכל 'עבודה שבלב' או תפילה' מאי עבייתיה אצל הקב"ה, דלא בן אדם הואו ויתנחם, ואין אצלו שינוי רצון, והתירוץ, דודאי אצלו אין שום שינוי רצון, דרצונו הליטיב ולבריותיו, אלא ממצד המקבלים פעמים שהעניין משתנה, דאינם ראוים לקבל הטוב, וע"י התפילה ותשובה והנכנעו, שיהיה מקבל, כל אישור לא לקבל, השי"ת לא יחסר להם כל טוב. פר' ואתחנן.

ד"ה במדרש ואתחנן זה שאמר הכתוב תחנונים ידבר רש

אמרו ר"ל בסוף מגילה 'אמר רבי יוחנן כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה עליו הכתוב אומר וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים וגו' מתקין לה אביי משום דלא ידע לבסומי קלא משפטטי' לחייו בהם קרית ביה... ופרשתי בס' ד' לקיים דבריו של ר' יוחנן. דהנה אמרו ר"ל [יומא ע"ב] 'זכה נעשית לו חיים, ולא זכה נעשית לו סם מות. ולכן צדקו להתפלל קודם הלימוד שיביאנהו התורה לעיד מידות שירות ולהמשיך עליו טעם העליין ודקאמרו ר"ל [תנאבי] 'אמר ריש לקיש כל העוסק בתורה בלילה הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ומה טעם יומם יצוה ה' חסדו משום ובלילה שירה עמי'. ובכח התורה הזאת יוכל אחר לשבר הקליפות ולזמר עריצים ולהכריח כל החוחים והקוצים. והיינו דקאמר רבי יוחנן כל הקורא בלא 'נעימה' דייקא שאינו אומר 'ויהי נועם' קודם הלימוד ושונה בלא 'זמרה' שאין לו כח במשנתו לזמר עריצים. עליו הכתוב אומר 'גם אני נתתי' לכם חוקים לא טובים ומשפטטי' לו לחייו דייקא שאין בהם חיות. פר' חיי שרה. בפסוק ויהי חיי שרה (א)

ומשפטים לא יחיו דייקא שאין בהם חיות. פר' חיי שרה, בפסוק ויהיו חיי שרה (א)

... רז"ל עשו לזה גדר, דהיינו שיהיה תפילתו בציבור ובבית הכנסת, דסוחר בשעה שעומד בתורתו, או אפילו אם נכנס לתוך חדרו ועומד ומצפה על הקונים לבוא לתוך חנותו, בודאי אי אפשר לו לצמצם מחשבותיו, על כן תיקנו רז"ל תפילה בבית הכנסת. מיהא, גם זה עדיין לא סגי, דאמר נכנס לבית הכנסת ומדבר עם דברים בטלים, ומטייל בשוק בשעת קריאת התורה, על זה לאדם רעוב^(ז) [ראה ברכות ח.]. והנה מדריך של היצר הרע אי אפשר לו לכבוש מיד את המבצר האדיר והחזק הלז, ע"כ משים מגמתו עכ"פ לכבוש את הגדר וסייג הסובב המבצר, דהיינו, שמשים כוחו להפריעו שלא ילך לבית הכנסת, ואמרו רז"ל כל מי שיש לו בית הכנסת בעירו ואינו נכנס שם להתפלל, נקרא שכן רע, ומי שאי אפשר להפריעו מזה, עכ"פ מתאמץ כדי לספר שם שיחת חולין וקוצא בזה. זה שער מעט הולך וכובש את כל המבצר כולו, וחי' אם נהרס היסוד, אם כן מה תועלת בכל הבניין^(ח). פר' שופטים^(ט) פסוק שופטים ושופטים וגו' (ז)

רצה ה' אֱלֹהֵינוּ בַּעֲמֻךָ יִשְׂרָאֵל וּבַתְּפִלָּתָם וְהִשָּׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ. עַל פִּי הַמְּבוֹאֵר בִּס' זָרַע
קודש' הדמקדש שלעתיד יוגמר ע"י המצוות ומעשים טובים של ישראל דכל כלי וכל חלק
מחלקי בית המקדש נעשה ונגמר מאורות ורותיות של המצוות ומעשים טובים שישראל
מקימים. ונראה דלזה אנו מתפללין 'וְהִשָּׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ'. דהש"ת יהיה לרצון לפניו
לקבל את העבודה שלנו שאנו עובדין לו במעשינו לעשות ממנו הבהמה ק. פר' בשלח. בפסוק עזי
וזמרת ה-

י-ה

7

תיקון שנאת חינם

מבט אל התפילה

זוויות ראייה שונות על ענייני התפילה

אותו לנסות את ה"תענוג", כנראה שהוא הפריץ יתר על המידה וזה השפיע על קו הבריאות שלו. עוד סיפור, ראובן זלצשטיין הגיע לבדיקות לאחר שהתלונן על סחרחורות וכאבי ראש שתוקפים אותו לאחרונה, מבדיקת דם הוכח כי הכניס אל קרבו אלכוהול במידה גבוהה, איך זה קרה, כך וכך, בקיצור, חבר שלו אלקנה לייבזון השפיע עליו.

סיפורים דומים הגיעו גם מיהודה ברויטברק, נחמן טירגרטן, שאול פרישטיג, ועוד. המשותף בכל המקרים, מקורות האשמה מצביעים לכיוונו, האם יש לך מה לומר מר אלקנה.

- אמנם לא אחד שהסיפורים האלה אירעו, אך אין בי כל אשמה מכיוון...

- את הדברים שאתה טוען תוכל להציג בפני בית המשפט, כאן הם לא יישמשו לך לשום תועלת, מכיוון שהנך נראה לי אדם הוגן, אינך מנסה להעלים ראיות וכו' הנך משוחרר כעת למעצר בית, מלבד זמני התפילה אינך מורשה במשך היום לצאת מביתך, מן המותר להרחיב מה הנך עלול לשלם על כל התחכמות והתחמקות, בימים הקרובים יגיע אליך צו משפטי בו תוזמן למשפט, לטענותיך שאינך אשם וכו', כדאי לך בזמן שנותן, לשתף עו"ד מנוסה שיציג את חפותך ויזשור, בהצלחה.

אלקנה יצא בראש מושפל, הוא היה בהלם, ההאשמות החמורות שרוצים להטיל עליו נפלו כמהלומות פטיש כבד על ראשו, רעיייתו קיבלה בתדהמה את החדשות וניסתה ככל יכולתה להרגיע ולעודד את בעלה, ביחד תכננו כיצד ואיך מסבירים לילדים את שהות האב בביתו בימים הקרובים, כיהודי מאמין נשא אלקנה את לבו בתפילה שיצא בקרוב מהצרר שנחתה עליו.

למחרת לאחר תפילת שחרית הפציר אלקנה בגבאי של הרבי שליט"א שיתן לו להיכנס בדחיפות אל הקודש פנימה - האמן לי זה נושא דחוף שאינו ניתן לדחי, הכרחי שאכנס עכשיו ומיד ולא בשעות קבלת הקהל הרגילות, אולי יבוא יום ואגלה לך את הסיבה, הגבאי לא יכול היה לעמוד בתחנוניו ואישר את הבקשה החריגה.

אלקנה תינה בפני הרבי את הצרה שנחתה עליו בפתע פתאום, והציג את העובדות החדשות עד לפרטי פרטים.

- מה אני יכול לעשות בשעה זו, גם כאן איני יכול להתעכב יתר על המידה, הם עוקבים אחרי אם אני מקיים את צו המעצר, אם אאחר לביתי הם יחמירו אתי עוד יותר.

אלקנה ציפה שהרבי ירגיע אותו ומיד יעניק את ברכתו להינצל מציפורני שלטונות הרשע ולא תהיה להם שליטה עליו כלל וכלל, במקום זה הוא שמע דברים אחרים לגמרי.

- ובכן אני שומע ממך שעצרו אותך בגין האשמות חמורות, מי יודע, ייתכן שהם גמלו אתך חסד גדול, אולי לפחות מעתה ישתנו הנתונים לטובה.

- מה...? אינני מצליח להבין את דברי הרבי...., וכי טובה היא בשבילי להיות עצור, על לא עוול בכפי....

- על לא עוול בכפי? וכי לא סיפרת לי לפני מספר רגעים, שכמה בני אדם נפלו למשכב הודות ל"טובות" הגדולות שעשייתם איתם ב"המלצותיך החמות", וכי לא הודית בדברייך פ"ק שישנם אלה שהורגלו לעשן בקביעות "בזכותך", ועליהם לעבור טיפולי גמילה מתמשכים, כל זאת בגלל "טוב לך", חלקם אף מבזבזים את כספם על שתיית אלכוהול מופרזת "בעצותיך המועילות", הם גורמים נזק לעצמם ולבני ביתם במישרין ובעקיפין, הדברים קרו "בסיועך ובעזרתך", האם לא הבנתי נכון את דברייך?

- כן רבי, אבל אני לא אשם, לא ידעתי שזה ישפיע עליהם ויזיק להם כל כך.

- אלקנה! מה קרה לך, וכי באמת לא היית מודע כלל לנזק שעלול להיגרם מך, מעולם לא ידעת ולא שמעת שעישון והכנסת אלכוהול לגוף הם חומרים מזיקים ומסוכנים, ייתכן שסמכת בחקוקת שוא שכאן לא יקרה כלום, במקרה הוזה לא תצא שום מכשלה, האם לטמון ולבטוח כל על משענת הקנה הרצוף אינה קרוב לזלזול, וכי שכחת ממצוות מפורשות בתורה, 'לא תִשְׁמַח עַל דֵּם רֵעֶךָ', 'לא תִשָּׂא אֶת אֲחִיךָ בְּלִבָּבְךָ',

- שנאה!... חס וחלילה, אני לא שונא אותם.

- נניח לרגע את המונח 'שנאה', אך פקח את עיניך וראה, עשית מה שעשית, השפעת וגרמת לאנשים רבים ואף קרובים אליך נזקים חמורים בגוף ובנפש ובממונו, רק בגלל תועלתך האישית, או רצונתך לספק את הנאותיך לעשן בצוותא עם בני אדם נוספים, לשתות ולהתבסס בחברות של אנשים הסובבים אותך, כנראה משעמם לך לעשות זאת לבדך, אך לרגע לא חשבת ולא התבוננת בהשלכות הצפויות להגיע אליהם, חוסר התבוננות והתחשבות בצורכי הזולת ובמיוחד בעניינים החיוניים שלו. כשאתה עושה מעשים שפלים לספק את הנאותיך האישיים, גם אם יבואו על חשבון בריאותם והצלחתם של האחרים, גם אם אין זו שנאה ממש, אך ודאי רחוקה היא מאדם מקיים מצוות 'וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כָּמוֹךְ'.

מה היה התוצאות מצד הערכאות לכאן או לכאן, הוא חלק המעריץ בסיפור, השאלה הגדולה כיצד תוכל לתקן ולהשיב לכל הניזוקים את מה שלקחת וחמסת מהם, חלקם אומנם ידועים לך, אך חלק גדול אינך יודע כלל מי אלה, את מי הזקת, את מי עשקת, איך ומה הן התוצאות השליליות הרבות שנגרמו ממעשיך, לכאורה אין שום דרך שתדע אותם לעולם.

- אומנם ישנם מקרים בודדים שאני גרמתי להם, שידלתי אותם ודיברת על ליבם, אך בכל אופן, בחלק נרחב מההאשמות שהם הליבשו עלי, הם ממקרים שלא אני שכנעתי אותם, הם ביקשו ממני את העישון והשתייה החריפה, מקרים כגון אלו הם ודאי שלא באשמות.

- לא ראוי ולא מתאים לאיש משכיל ונבון כמך להציג תואנות וטענות סרק כאלה, וכי כך היית מבין לו היה אדם מבקש מחברו שיתן לו מאכל או מעדן פלוני, הנוהג יודע כי טמון שם רעל וסם מזיקים, ובכל זאת הגיש זאת לחבר, האם תנקה את הנותן מאשמה בטענה - הלא ההוא ביקש זאת....

מה לעשות בשעה זו וכיצד לתקן את המעוות, קצרה בינתי מלסייע לך, זו שאלה חמורה שיש להציג בפני בר סמכא אמיתי, אדם גדול ופוסק הוראה בישראל, אולי יטיל עליך לפרסם בחוצות ולשאת דברים בפני ההמון, להגביר מודעות בקרב הציבור אודות הנזקים הנגרמים, או שמא יורה לך דרך תשובה אחרת, כיהודים מאמינים יודעים אנחנו כי כל דבר ניתן לתיקון ויש דרך תשובה, אם תקבל זאת בלב שלם, אברך אותך שתשא חן גם בעיני אנשי המשטר ולא יחמירו בגוד דינך.

רבי! אני זקוק לישועה גדולה, הוזמנתי למשפט כבד בעוד כמה שבועות, נקלעתי לצרות, אני אובד עצות, הם עלולים לאסור אותי לשנים רבות, על צד הקל יותר, לקנוס אותי בסכום כספי גבוה, אני עלול לאבד את פרנסתי, רבי, אנא הושיעני! מה אוכל לעשות בשעה קשה זו, כיצד ואיך ניתן לצאת מהסבך?

שב נא ר' אלקנה, נסה להירגע מעט, נשמע ממך את פרטי המעשה, הצג נא את הדברים כהווייתן אל תכחד מאומה.

כמה חודשים קודם לכן, צופרי האמבולנסים יללו בקולות צווחה עולות ויורדות, כמו זועקים כי יש כאן נזקק לטיפול דחוף ומהיר, לאחר מספר דקות עצרה הניידת, שני חובשים אצו רצו במהירות, שלפו את המטופל בזריזות והוליכו את האלונה לחדר המיון להמשך טיפול רפואי, אגרת רווחה יצאה מפיהם, הם זכו להציל חיים.

בני המשפחה שהגיעו מיד למקום, המתינו דרכים במתיחות בסמוך לחדרו של הדוקטור מנהל המחלקה, פרקי תהלים נאמרו בדמעות רותחות, מצפים לבשורות טובות ופתח של תקווה, לאחר שעה ארוכה יצא ד"ר גלעד שמחון בסבר פנים רציניות, להודיע את הדיאגנוזה הרפואית שעלתה בידו.

- מצבו של החולה עדיין מוגדר קשה, החלק הטוב שיש לי לומר לכם כי לאחר מאמץ מתמשך הצלחנו במעט לייצב את המצב, בתקווה שהטיפול הנמרצים שהוא מקבל ישיבו אותו לאיתנו, אולם עליכם להתמתין בסבלנות, זה יקח זמן.

מה שמתריד ומדאיג אותנו, הוא משהו חמור בהרבה, החקירה בטיפול אך אין זו בסמכותנו, התיק הועבר לדרגים גבוהים יותר.

השעה אחת לאחר חצות הלילה, נקישות תקיפות הלמו בדלת, רוב בני הבית נמו את שנתם לצבירת כוחות ליום המחר, מוטי לייבזון בן העשר שעדיין היה ער, הציץ בעד חור הדלת המשקיף החוצה ונבהל, שלשה שוטרים גברתיים ממונים בחוף, מוטי זחל בשקט לחדרו של אביו ובישר לו על האימה הממתנה בפתח הבית.

הירגע מוטי הכל בסדר - ליטף אלקנה את בנו בחיוך מרגיע, כנראה שוב הגיעה הלשנה על חריגת הבנייה בקומה מעליו, השכנים בבית ממול רוטנים שוב ושוב על חסימת אוויר ומגשים את תלונתם, אתה יודע מוטי כי משפחת לופטמן נסעו לחופשה לחול, כעת כנראה הגיעו הפקחים לברר היכן הם נמצאים, אני יוצא אליהם, אל תדאג.

- עבר טוב, כנראה הגעתם לברר על השכנים מעלי, השכנים אכן הודיעו על נסיעה לחופשה בחול לפני כמה שבועות, אך לא סיפרו ולא השאירו בידי פרטים לאן נסעו ועד מתי הם ישובו, נראה כי השוטרים לא שמעו כלל את דבריו של אלקנה.

אתה אלקנה לייבזון? - שאל בקול רועם אחד השוטרים, כנראה הבכיר ביניהם, אלקנה אישר את זהותו.

- יש נגדך צו מעצר, אתה בא אתנו!

אלקנה היה בהלם - נגדי?... מה עשיתי?... יש כאן בוודאי טעות, זה לא יכול להיות.

- את זה תוכל להוכיח בתחנה, כעת אתה בא אתנו, תוכל להביא אתך כמה חפצים אישיים חיוניים, אנו ממתנים לך, תוך חמש דקות עליך להתלוות אלינו.

אלקנה נכנס לביתו, לרעייתו שעדיין היתה ערה הסביר שלבטח חלה טעות כלשהי, בוודאי ישוב בהמשך הלילה, ליתר ביטחון לקח עמו את התפילין, אולי יצטרך להתעכב.

בהגיעו למקום המעצר דרש אלקנה לדעת על מה נקרא לכאן בשעת לילה מאוחרת, מעודו הוא שומר על החוק ולא התעסק מעולם בפלילים, אלקנה ניסה לחשוב אולי רואים בו עד לאיזה מעשה פשע ונקרא לכאן עבור מיד, עדות, אך ככל שהעמיק בהרהורי לא הצליח לדלות מזיכרונו שום מעשה חריג שהיה נוכח בו בתקופה האחרונה.

- מה אתם רוצים ממני בשעת לילה מאוחרת זו, הבהלתם כהוגן את בני ביתי, עוד יתברר כי שגיתם בזיהוי ואתם עלולים לשלם לי פיצויים על מעצר שוא.

- תוכל לנוח עד הבוקר בחדר הסמוך, החוקר יבוארק בבוקר לבדוק את מצב העניינים, לאלקנה לא נותרה ברירה, כמה טוב עשה שהביא עמו את התפילין וסידר את תפילה וכמה ספרים, רעייתו דחפה לו ברגע האחרון מעט דברי מאכל לצורך השעות שיששה במקום.

למחרת, לאחר שהוזהר כי עליו לומר את כל האמת, כל חריגה מהעובדות הנכונות תחמיר במצבו, אלקנה אישר כי אכן אין בכונתו להסתיר מאומה, אפשר לשאול ולחקור מה שרוצים, הוא רק מצפה שישחררוהו לנפשו.

- איסוף המידע נגדך מתמשך תקופה די ארוכה, ראשית נשאל אותך כמה שאלות.

האם אתה מכיר אדם בשם יוסף אייזמן?

- מכיר, הוא ידיד שלי משנים רבות.

- ואת יקותיאל גולדביץ אתה זוכר?

- בוודאי, הוא אחד ממתפללי בית הכנסת בשכונה שלי.

- עוד שאלה אחת קטנה, מה אתה יודע על ראובן זלצשטיין?

- חבר טוב, יוצא לנו להיפגש פעמים רבות.

- מצוין, ניתן להתקדם, יש לי כמה שאלות דומות בנידון, אשאיר אותם להמשך.

- לפני כשנעו הופיע בבית החולים אדם מבוגר בשם יוסף אייזמן, המטופל סבל מקשיי נשימה חמורים, הובא למקום לאחר שבועו בו פתולות החייה, איך שהוא הצליח לאזן את המצב, כשהוטב לו מעט, לאחר שאלות ותחקור הרופא התברר שמצבו הידרדר עקב היותו בסמיכות למעשן כבד, הוא אף סיפר שביקש אותו כמה פעמים להפסיק, אך המעשן לא התייחס ברצינות לבקשתו, מיהו אותו מעשן - אלקנה לייבזון.

- נכון, אבל לא ידעתי שהוא....

- לא ביקשתי ממך לדבר, כשאשאל אותך תענה.

- לפי טענת הבריעה, לא היו מתייחסים כ"כ למקרה בודד, אך צירוף מאורעות דומים הדליק להם אור אדום, אציג לך כמה מהם.

מקרה נוסף שאירע לפני כמה שבועות, יהודי בשם יקותיאל גולדביץ הגיע לבדיקה רפואית, הרופא הבחין עליו מיד שהוא חיזור ומשהו לא תקין, אכן לחץ הדם היה גבוה במיוחד, בירור קצר העלה שהפציינט החל לעשן בתקופה האחרונה, איך זה קרה, חבר שלו אלקנה לייבזון שכנע

חושך אמריו יודע דעת

והשקירות של העולם הזה, רצון עז להציץ בעלון שעל השולחן, דחף בלתי נשלט לפלוט מילה או בדיחה לחבר שעומד לידנו, או "להרוויח" שיחה קלה באמצע התפילה. היצר לוחש לנו, "קח את הדולר! פה יש הנאה גדולה, עכשווית, זמינה ומלאה עניין! אל תהיה טיפש להישאר מרוכז בסידור, אל תיקח את הרבע דולר". בעיניים אנושיות, ה"דולר" הזה קורץ ומפתה. הוא נראה גדול ומשמעותי באותו רגע.

לעומת זאת, ההתגברות הקטנה, לשחק עוד רגע אחד, להתרכז בעוד מילה אחת בתפילה, להסיט את המבט מהסחת הדעת, נראית בעינינו הקטנות כמו "רבע דולר". דבר קטן, פשוט, לכאורה חסר משמעות. אנו עלולים לחשוב: "מה כבר שווה שנייה אחת של שתיקה? מה כבר ייתן לי הוויתור הקטן הזה?". היצר אפילו מנסה ללעוג לנו בליבנו שאנחנו מפסידים את "ההנאות הגדולות".

אך זוהי הטעות הגדולה שלנו, והסוד העמוק של אותו נער רחוב: ה"דולר" של היצר, אותה הנאה שקרית של דיבור בתפילה או הסחת דעת, הוא רגעי לחלוטין. הוא נעלם בשנייה, ולא משאיר אחריו דבר מלבד חלל ריק ותפילה פגומה. מי שלוקח את ה"דולר" הזה, מפסיד את כל הקשר שלו עם המלך.

אבל מי שמבין את הסוד, יודע לאסוף את מה שנראה בעינינו פחותי החומר ודלי הדעת כ"דעי הדולרים". כל שנייה של שתיקה בתפילה, כל התגברות קטנה על הרצון לדבר, כל מילת תפילה שנאמרת בכוונה למרות הניסיון, היא עוד מטבע של רבע דולר. זה נראה קטן, זה נראה זניח, אבל הניצחונות הקטנים הללו מצטברים זה לזה.

כשאדם מגיע בסוף ימיו, או אפילו בסוף התפילה, אל מול בורא עולם, הוא פותח את התיבה שלו. שם, להפתעתו, הוא מגלה אוצר עצום ובלתי נתפס של אלפי רבבות התגברויות קטנות. כל "רבע דולר" כזה של שתיקה וכוונה הפך לסמל ניצחון, בסך הכל הם מגיעים לסכום אדיר ולמעלה רוחנית לאין ערוך, שבונה את נשמתו לנצח.

ניתן לראות את הרעיון הנפלא הזה מדבריו חז"ל על בולם פיו בשעת מריבה. ומכך ניתן לנו ללמוד גם על בולם פיו בשעת תפילה, חז"ל אומרים במסכת חולין (פ"ט ע"א) "אמר רבי אלעזר אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם את עצמו בשעת מריבה, שנאמר תולה ארץ על בלימה". ובמידה טובה מרובה אומר קדוש ישראל מרן הגאון מוילנא ז"ע באגרות הנודעת "וכל רגע ורגע שהאדם חוסם פיו זוכה בשבילו לאור הגנוז שאין מלאך ובריה יכולים לשער".

והנה מראו על ככה עד שמי שבולם פיו ברגע קט של מריבה העולם מתקיים על ידו, שלכאורה בעיני המתבונן נראה אך כרבע דולר, אך אם יגיב עכשיו ולא יבולם פיו, ייצא גיבור ומנצח וירווה לו דולר.

ע"ז באו חז"ל ללמדנו היכן העושר האמיתי: מי המרוויח באמת, מי שבזכות המעשה שנראה בעיניו כפשוטו, כשווה רבע דולר בלבד, בזכותו העולם עומד והארץ תלויה על בלימת פיו, והגאון מוילנא מסביר שהוא זוכה בעושר אמיתי באור הגנוז אשר אין שום בריה יכולה לשער. כי הוא יודע, שלכאורה בעיני המתבונן נראה אך כרבע עיניו לכאורה דולר שלם, והרוויח רק רבע דולר, אבל הרבע דולר הזה שווה הון רב, כל רגע כזה של בלימה מתחבר לחשבון גדול שאין ברייה ומלאך שיכולים לשער את ערכו הרב.

כן הוא בעניין בלימת הפה בשעת תפילה, שאומנם ויתכן שמרגיש שהוא מרוויח "רק" רבע דולר ולעומתו מפסיד הוא דולר שלם, יכול הוא להיות מקובל יותר חברתית או חד לשון אם רק היה משחרר עכשיו באמצע התפילה את הבדיחה או המשפט הקטן הזה, אך מפסיד הוא כזה אוצרות גנוזים המיועדים למי ששומר פיו בשעת תפילה, מפסיד הוא את רבעי הדולרים אשר מגיעים לחשבון גדול.

החכם מכל האדם שלמה המלך ע"ה אומר בספר משלי (י"ז כ"ז) "חושך אמריו יודע דעת". ניתן להמליץ אותו על עניינו של אותו "נער רחוב" במשל, ואותו "עומד בתפילה" במשל, בעיני המתבונן השיטתי והרדוד הוא נראה כטיפש וכמפסיד, כאדם המאבד את הדולר ונוקט בידו את הרבע בלבד, לא כן אומר לנו המלך שלמה בתכמתו "חושך אמריו יודע דעת" - דווקא הבלם פיו הלוקח את הניצחונות שנראים בעיניו כקטנים הוא אשר "יודע דעת" - דווקא הוא יוכל להגיע לחשבון הגדול ולמעלות הרבות שיש לשחק בתפילה, הוא יוכל לאחוז באגרו מלא ב"דעי דולרים".

מאת: "הכותב", אלעד ח'ו

בקור רחוב חשוכה, תחת כיפת השמיים המטפטפת ללא הרף, התגולל נער צעיר, בגדיו היו סחבות בליוות, קרועות ומזוהמות, שאיבדו מזמן את צבען המקורי והפכו למסכת של פיח ובזבז. שערו היה פרוץ וסבך, פניו מכוסות בשכבות של אבק רחובות, ועיניו היו עייפות ורעבות, הן הביטו בעולם מתוך בדידות תהומית. לא היה לו דבר בעולם, לא בית לחזור אליו, לא בגד להחליף, ולא נפש חיה שתדרוש בשלומו, הוא היה שקוף בעיני העוברים והשבים, דמות שוליים שקיומה נמדד רק ברחמים הקרים של עוברי האורח ובממת צדקה שהיו זורקים לו העוברים ושבים.

יום אחד, כשהקור הכה בעצמותיו, נכנס הנער אל תוך חנות מכולת חמימה ושוקקת חיים במרכז העיר, בתקווה למצוא שבריר של חום. באותה שעה שהה בחנות לקוח אחד, אדם בעל לב רגיש, שהתבונן בילד המזנוח בצער עמוק.

לפתע, קרא בעל המכולת בקול רם לכמה אנשים שעמדו סביבו. חיוך לעגני נסוך היה על פניו. "רוצים לראות מחזה משעשע?" - קרא אליהם, "בואו תראו עד כמה היצור הזה מטופש" - לחש להם ברשעות. בעל המכולת סימן לנער להתקרב, ושליף מכיסו שתי מטבעות. בידו הימנית החזיק שטר נוצץ של דולר אחד, בידו השמאלית אחז מטבע קטן של רבע דולר.

"תבחר ליד", אמר המוכר בקול מתנשא, "מה שתיקח - שלך". הנער הביט בשתי הידיים, הוא לא היסס לרגע, שלח את ידו המלוכלכת, נטל את רבע הדולר הקטן, ויצא חרש מהחנות.

בחלל החנות התפרץ מיד צחוק רועם, האנשים התגלגלו מצחוק, טפחו זה על כתפו של זה ולעגו בקול "ראיתם את השוטה הזה? הוא לא יודע להבדיל בין רבע דולר לדולר שלם! איזה חסר דעת!" המחזה המביש הזה חזר על עצמו שוב ושוב. מדי כמה ימים, כשהיו מתאספים אנשים בחנות, היה המוכר קורא לנער המשוטט, מציג בפניו בעיניים רוחשות זדון ולעג את הדולר ואת רבע הדולר, הילד המסכן בעקביות מעוררת רחמים, היה בוחר תמיד ברבע הדולר, בכל פעם מחדש התפוצצו הנוכחים מצחוק, נהנים מההצגה החינמית על חשבונם של נער האשפתות האומלל.

אותו לקוח רגיש, שראה את המחזה המביש חוזר על עצמו, לא יכול היה לשאת עוד את העלבון, ליבו נחמץ אל מול הלעג הציבורי. הוא עקב אחרי הנער עד לסמטה צדדית, ניגש אליו בעדינות ואמר לו "בני, כואב לי הלב עליך, למה אתה נותן להם לצחוק עליך ככה? האם אינך מבין? הדולר שווה הרבה יותר! אם רק תבחר פעם אחת בדולר, גם תרוויח פי ארבעה, וחשוב מכך, הם יפסיקו ללעוג לך ולחשוב שאתה טיפש".

הנער הילך צעד לאחור, חיוך דק ומפוכח, מלא תבונה מפתיעה, נסוך על שפתיו, הוא הביט באיש ואמר בקול שקט אך בטוח.

"אדוני, האם באמת אתה חושב שאני כל כך טיפש? האם נראה לך שאינני מודע למונח הפשוט, שדולר אחד שווה יותר מרבע דולר? אולם, חשוב לרגע בעצמך, אילו פעם אחת בלבד אקח את הדולר, המשחק ייגמר מכאן ואילך, באותו רגע הם יבינו שאני מבין, מאותו יום והלאה, בעל החנות לא יקרא לי פעם נוספת, ולא יציע לי דבר, כל ההנאה שלו היא לחשוב שאני טיפש שמסתפק במועט.

לו הייתי לוקח את הדולר, הייתי מרוויח דולר אחד בלבד ומפסיד את הכל, אבל בגלל שאני לוקח בכל פעם רק רבע דולר, הוא ממשיך לקרוא לי שוב ושוב..."

תיריה מזו, ישנם נוספים שצועדים בעקבותיו, גם הם נהנים מההופעה המשעשעת, מציעים לי את שני סוגי המטבע, אך כעת הנך יודע מיהו באמת המרוויח והפיקח בסיפור.

הנער התכופף אל מאחורי גרזתא ישנה, ושליף משם תיבה נסתרת קטנה, פתח אותה לרווחה בפני האיש הנדהם, התיבה הייתה גדושה עד גדותיה באלפי מטבעות נוצצים.

"תראה" - לחש הנער בעיניים בורקות, "ראה נא כמה רבעי דולרים יש לי פה, הצחוק שלהם בנה לי הון, הרווח המדומה לרגע מפעם אחת של 'דולר', הייתה מחריבה והורסת את הכל".

כמה פעמים אנו מוצאים את עצמנו עומדים בתפילה, ובעיצומה של הפגישה עם מלך מלכי המלכים, ניצב בפנינו היצר הרע ומציע לנו "שטר של דולר". הדולר הזה מייצג את ההנאות המדומות

הספר מבט אל התפילה

תקוותי שדברי הקצרים שיצאו מעומק לבי נכנסו וחדרו אל לבך, ה' יעזור שיהיה לך בהצלחה, למען תלך בדרך טובים וזכרון צדיקים תשמך.

הזמן גרמא, ימי בין המצרים ותשעת הימים, בהם אבילים אנו על חורבן בית המקדש וגלות ישראל, מגבירים אנו בלבנו את הצפייה והייחול לביאת משיח צדקנו ולבניין בית מקדשנו שייבנה במהרה בימינו, מוכרים לנו היטב דברי חז"ל - 'מקדש שני, מפני מה חרב מפני שהיתה בו שנאת חנם', וכדי לתקן חטא זה עליו להתחזק באהבת ישראל ולבטח שלא לגרום שום צער ועגמת נפש לשום נפש מישראל.

שמירת הדיבור בשעת התפילה, יש בה היבטים נרחבים, הן מצד קדושת בית המדרש, הן מצד קדושת התפילה, והזיהוי והשמירה מגברת קידוש ה', וההיפך גורמת להיפך חלילה, ע"ש שמירה זו כיואת ביכולתו להתבונן ברום מעלת התפילה, פנויים אנו מכל וכל אורק להיות דבוקים בהש"ת, מתחזקים אנו באהבת ה' וביראת ה', ועוד רבדים נוספים רבים, הדברים נאספים מעל במה זו בריבוי הרחבת הנושא מזוויות רבות ומגוונות והדברים עתיקים.

הפעם נציב את הדברים במבט נוסף מזווית שונה, נשכיל ונראה כי מלבד כל האמור בחומרת הנושא בשייכות לבין אדם למקום, יש חלק לא מבוטל הקשור גם לבין אדם לחברו.

ראשית, הן כבר זקוק רבותינו גדולי וצדיקי הדורות עד כמה עלולה שיחה בשעת התפילה להסב השפעה נפסדת על אותו בית מדרש רח"ל, אם אדם מתבונן מעט בדבר חמור זה, הלא הדברים מבחילים, מה רב פשעו של זה שאינו יכול להתאפק בשעה זו, וביותר שאינו יודע כלל ולא ידע לעולם במי פגע, כמה הזיק והשחית, החמור מזה שאף אינו יודע ממי לבקש מחילה.

אך מלבד כל זאת, איך ירהיב אדם בעל נפש שכלבו פועם רגש יהודי, לגרום במעשיו השפעה קלוקלת ונפשטת על הסובבים אותו, איך יתכן לפנות לאדם בשעת התפילה ולהכשיל אותו בדולל בכבוד התפילה וקדושת בית המדרש, הן במה שיקשיב ל"דבריו הדחופים", הן בזה שגורם להשיב לו, מי בכוחו לשאת על שכמו עול כבד זה שאחרים רואים במעשיו ורגשי קרירות לעבודת התפילה חודרים בליבם, האם ביכולתו לשאת באחריות בגרמא בנזיקין לנוכחים בבית המדרש באותו זמן ובמיוחד בקרב צעירים המבחנים באדם מבוגר ונשואפנים שאינו מקפיד על קדושת התפילה, והלא כך אמרו חז"ל 'היכי דמי חילול השם' ונזהרו מכל מעשה שעלול לגרום אצל הזולת זלזול וחולשת באיזה מצווה, ועדיין לא נגענו בעצם המלומלים והליחשים מפריעים ומונעים מאחרים את ריכוז התפילה.

לפעמים נשמע מאותו משוחח נימוק חלוש ותלשו - 'הוא בא לדבר אתי', כלומר האשמה איננה בי, תשובה זו דומה לאם נבוא ונשאל אדם מדוע נתת לפלוני מאכלים, מקולקלים ומזיקים, מאכלים שארס ורעל טמונים בהם, וברור לבו יענה - לא עשיתי מאומה, הלא הלה ביקש ממני, אין האשמה תלויה בי.

בימים שיש לתקן עוון שנאת חנם, גם אם נאמר שאין בזה משום שנאת חנם ממש, הלא ודאי לא ספק רחוק הדבר ממידת אהבת ישראל, המחייבת מעט מחשבה ושימת לב אודות צרכיו של הזולת להיטיב אתו במידת האפשר, כל שכן וקל וחומר שלא להזיק אותו ולא לגרום לו שום צער.

יהיו הדברים לענינו, מלבד חומר עניין שמירת כבוד התפילה כעניין יסודי לעצמו, נחשוב גם על הזולת, נמנע את עצמנו מכל שיחה אפילו הקלה ביותר בשעת התפילה, זכות ההתחשבות בזולת המגבירה בליבנו אהבת ישראל, לעמוד לנו לצד הזכות הגדולה לקדש שם שמיים ברבים, להחיש באת גאולנו ולקרב בניין בית מקדשנו במהרה בימינו אמן.

גיליון זה נתרם ע"י ידידנו ומכובדנו
הרה"ג ר' אהרן אקר שליט"א
מחבר ספר 'משפטי אהרן', דומ"צ בבני ברק
לע"נ בנו הבחור החשוב והיקר **שלום נח ז"ל**
נלב"ב ע"ר ח"מ מנחם אב תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.

יול"ע ע"י מערכת 'שומרי משמרת הקודש'
לחיווך והתעוררות בעניין שמירת הדיבור בשעת התפילה
הזכויות הרבות נתונות למעתיקים והמפיצים לזכות את הרבים
פקס: 03-6180410 • דוא"ל: shmh5775@gmail.com

ציידה לדרך

בְּיָמִים אֵלֶּה בָּהֶם מְקוֹנְנִים וְאֲבָלִים עַל חֲרָבֵן הַבֵּית, מְצַפִּים לְאֵלֶּה הַשְּׁלֵמָה וְשִׁיבָנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְנִקְרֵיב לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ אֶת קִרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּמוֹעֶדָם כְּהִלְכָתָם. הַיָּמָן גּוֹרֵם לְהִתְחַזֵּק בְּיָתֵר וְיָתֵר עַל בְּקִדְשָׁת בְּתֵי מִקְדָּשׁ מַעֲט, וְלִשְׁמֹר עַל קִדְשַׁת הַתַּפִּלָּה שֶׁתִּקְרָה כְּנֶגֶד הַקִּרְבָּנוֹת, זְכוּת חִזָּקָה זֶה וְדָאִי יַעֲמֵד לָנוּ לִקְרֹב וּלְהַחֲשִׁיחַ אֶת אֲנָלְתָנוּ וְיִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה וְתִחְזֹנֵה עֵינֵינוּ בְּשִׁבוֹת ה' לְצִיּוֹן בְּרַחֲמֶיהָ.